

Environmentální vzdělávání v Mateřské škole Štítná nad Vláří

Rozšiřování povědomí dětí o přírodním prostředí, jeho dění ve všech ročních obdobích má v naší mateřské škole dlouhodobou tradici. Jsme členy celostátní sítě mateřských škol se zvýšeným zájmem o environmentální vzdělávání MRKVIČKA a od roku 2018 držiteli mezinárodního titulu Ekoškola. Snažíme se umožnit dětem vnímání a přijímání podnětů z přírody všemi smysly přímo v přírodě a dopřát dětem dostatek času stráveného v přírodě. Daří se nám to také díky realizaci environmentálních projektů. Od roku 2019 realizujeme dva projekty z Programu **Podpora ekologických aktivit v kraji RP04-19**, které jsou **spolufinancované Zlínským krajem**. Období práce na obou projektech bylo od 1. 1. 2019 do 31. 5. 2020. V důsledku omezení v souvislosti s šířením nemoci Covid-19 nebylo možné některé aktivity realizovat, byla proto prodloužena doba realizace obou projektů do 30. 10. 2020. Hlavními cíli projektů bylo celkové zvýšení kvality environmentálního vzdělávání v mateřské škole a zlepšení podmínek pro jeho realizaci.

Projekt **Dobrodružství v zahradě** výrazně přispěl ke zkvalitnění prostředí pro realizaci zážitkového a badatelsky orientovaného vzdělávání dětí. Vylepšené podmínky poskytly dětem širší prostor pro jejich činnosti, zkoumání, bádání. Při realizaci projektu jsme upravili a vybavili naši zahradu potřebnými pomůckami a zázemím, aby se naše zahrada mohla stát velkou přírodní laboratoří. Pro vzdělávání dětí o vodě jsme v zahradě vybudovali malé pozorovací jezírko a vodní cesty s meandry. Z kamenů jsme s dětmi postavili suchou zídku pro pozorování drobného hmyzu a především ještěrek, které takovéto skalky vyhledávají a sluní se tu. K pozorování a určování počasí máme nový meteorologický domeček. Ve svahu jsme vytvořili motýlí louku výsadbou speciálních semen květin. Rodiče nám vyrobili budku pro netopýra a krmítka pro ptáky. S dětmi jsme připravili hřbitov odpadků, který jsme pojali jako experiment – děti zakopaly reálné vzorky odpadu a pravidelně kontrolují, jak jejich rozklad probíhá. Na těchto nově zbudovaných ale i původních stanovištích jsme s dětmi realizovali 10 tematických dnů - 10 dobrodružných zastavení v zahradě na místech zajímavých pro samostatné zkoumání a pozorování živé i neživé přírody. Děti z jednotlivých tříd zažívaly dobrodružství a řešily problémy při meteorologickém zastavení, při ptačím zastavení, při zastavení na motýlí louce, při větrném zastavení, při zastavení u vodního jezírka, při bylinkovém zastavení, při zastavení u hřbitova odpadků, u kompostu, u kamenné zídky a u ohniště. Předkládané problémy vycházely z každodenních zážitků dětí a pomáhaly jim odhalovat zákonitosti přírody. Závěrečnou aktivitou tohoto projektu bylo společné odpoledne s rodiči i sourozenci dětí. Počasí nám přálo, takže jsme se sešli na naší přírodní zahradě. Odpoledne jsme zahájili zábavně vzdělávacím programem s názvem Ekologický slabikář, který dětem objasnil nutnost třídění odpadu. Také další aktivity byly zaměřené na ekologické chování. Na jednotlivých stanovištích se děti učily správně třídit odpadky, za pomoci rodičů tvořily z odpadového materiálu, malovaly barvou z hlíny a štětci vyrobenými z klacíků a trávy či lístků. Na dalším stanovišti rozeznávaly ovoce a zeleninu podle chuti. Odpoledne jsme zakončili posezením u ohně a opékali špekáčky.

Druhým projektem byla „**Zahrada pro všechny smysly**“. Díky ní děti poznávaly tajemství pěstování rostlin, poznávaly, jakou péči potřebuje nově vysazený stromek a keř, jak připravit půdu pro pěstování zeleniny. Při pozorování odkvetlých květin na motýlím záhonu zjistily, kde se berou semínka a co potřebují k tomu, aby mohla vyklíčit. Děti si osvojovaly pracovní dovednosti a učily se zacházet se zahradním nářadím při sázení motýlí louky a při péči o zeleninové záhony. Pravidelně kompostovaly rostlinné zbytky z kuchyně i ze zahrady. Za velmi důležité považujeme, že se děti učily prostřednictvím vlastních praktických činností, a to je nejlepší způsob, jak si vše zapamatovat a uchovat. Na projektu jsme spolupracovali s rodiči i

místními spolky a organizacemi. S rodiči jsme vybudovali vyvýšené záhony pro pěstování zeleniny, zasadili ovocné stromky a keře. S paní učitelkou a žáky ZŠ Gabry a Málinky vytvořily děti keramické cedulky pro bylinkovou spirálu. Děti si mohly vyzkoušet i možnosti využití a zpracování svých výpěstků. S babičkami z Klubu důchodců zpracovávaly ovoce – pekly ovocné dobroty, sušily krajánky a pekly ovocný čaj. S paní učitelkami vařily bylinkové čaje, lisovaly mošt a připravovaly ovocné špízy. Součástí projektu byly i zábavné akce s rodiči a místními obyvateli. Tradičně jsme zahájili akci Odemykání zahrady. Nejprve jsme zahradu uklidili a pak zbyl čas i na společné tvoření a ochutnávání. Za pomoci rodičů jsme připravili „Jablíčkovou slavnost“. Z podzimních plodů jsme tvořili jablíčkové skřítky a jiné dekorace. Děti připravovaly ovocné špízy a maminky i pracovnice školy napekly a připravily ovocné dobroty. V listopadu jsme s rodiči a dětmi zamykali zahradu a ukládali broučky k zimnímu spánku. Na závěr této akce jsme ochutnali dobroty od podzimního skřítky – pečené brambory, chuťovky s pomazánkou z červené řepy, jablíčkové šátečky a makovou buchtu s povídky.

A v čem byly projekty pro děti přínosem? Přinesly dětem radost z pozorování a objevování každodenních malých i velkých zázraků přírody. Poznání přírody a jejích zákonitostí bylo pro děti velkým zážitkem, který si vtisknou do své paměti, a stane se jejich součástí. Získají k ní obdiv a úctu a nebude jim v dospělosti připadat složité žít v souladu s přírodou a chránit ji. Děti daleko lépe než dospělí přijímají informace a správné návyky. Nejdůležitější je otevřít dětem oči, uši, zbystrit jejich pozornost a zdokonalit vnímání. Tak jako se z kapek vody stává déšť, tak se také každá práce nás učitelů může do budoucnosti svým dílkem promítnout. Zda to bude dílek větší, či menší záleží na každém jednotlivci i škole jako celku.

Bc. Oldřiška Říhová, ředitelka školy

